

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

обличчя нації та створює художньо-естетичне середовище. Назріла потреба у виданні великих респектабельних альбомів з даної проблематики, де будуть фахово досліджені, систематизовані кращі взірці цього виду мистецтва, показані їх характерні регіональні особливості. Такі видання будуть надзвичайно цікавими і корисними не тільки для українських, а й для міжнародних мистецьких кіл.

Адже не випадково Блакитну залу штаб-квартири Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй в Нью-Йорку прикрашає вже понад сорок років величний килим видатної української майстрині Надії Бабенко, який дивує, вражає, захоплює інші мистецькі світи вишуканістю, довершеністю орнаментальних форм і кольоросполучень, високохудожнім, технічним виконанням.

1. Андріяшко В. *Художній текстиль в інтер'єрі громадських будівель і споруд Києва та області (1970–1980 рр.)* // Збірник КЗНДІЕП–Одеса, 2006.

2. Бабенко О. *Зала в Афінах* // Народне мистецтво. – 2007. – №1 – 2.

3. Гассанова Н. *Текстиль – в дизайн інтер'єра.* – К., Будівельник, 1987.

4. Жоголь Л. *Декоративне мистецтво в інтер'єрі житла.* – К.; Будівельник, 1973.

5. Кузько Г. *Гобелени в інтер'єрі* // Образотворче мистецтво. – 1986. – №1.

6. Козлов В. *Основы художественного оформления текстильных изделий.* – М., Легкая и пищевая промышленность. 1981.

7. Придатко Т. *Декоративнее мистецтво возобленні інтер'єрів.* // Народна творчість та етнографія. – 1975. – №6.

8. Савицкая В. *Современный советский гобелен.* – М.: Советский художник, 1979.

9. Соколова Т. *Орнамент – почерк эпохи.* – Л., 1972.

10. Студенець Н. *Науково-теоретична діяльність випускників кафедри художнього текстилю.* – Художній текстиль. Львівська школа. Поллі. – Львів, 1996.

11. Чегусова З. *Буяння щедрого таланту (1986–2008.)* – Людмила Жоголь, Чарівниця художнього текстилю. – К., Либідь. – 2007.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2010

УДК 378.011.31

Світлана Коваленко, старший викладач кафедри геодезії, картографії та землеустрою Чернігівського державного інституту економіки та управління

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ- БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

У статті висвітлені окремі аспекти формування графічної компетентності майбутніх інженерів-будівельників, а також аналіз стану графічної підготовки студентів технічних ВНЗ.

Ключові слова: графічна діяльність, культура графічної підготовки, графічні здібності, графічна компетентність.

В статье освещены отдельные аспекты формирования графической компетентности будущих инженеров-строителей, а также анализ состояния графической подготовки студентов технических ВУЗОВ.

Ключевые слова: графическая деятельность, культура графической подготовки, графические способности, графическая компетентность.

In the articles lighted up separate aspects of forming of graphic competence of future engineers-builders, and also analysis of the state of graphic preparation of students of technical INSTITUTES of higher.

Key words: graphic activity, culture of graphic preparation, graphic capabilities, graphic competence.

Постановка проблеми. У психолого-педагогічній науці існує чимало досліджень, присвячених графічній підготовці у вищій школі, зокрема технічній. Значні зусилля вчених-педагогів спрямовані на визначення ролі і місця графічної діяльності у процесі становлення і розвитку особистості, формування технічного мислення, творчих здібностей тощо; способам формування графічних знань, умінь і навичок з наступним їх використанням у найрізноманітніших галузях науки і техніки. Нині важливого значення

надається дослідженню педагогічних умов та чинників, які впливають на успішність процесів формування загальних і спеціальних графічних знань, умінь і навичок, виховання графічної культури, а також – побудові цілісних дидактичних систем формування і розвитку графічної компетентності для тієї чи іншої сфери професійної діяльності.

Нами проведений теоретичний аналіз фундаментальних науково-педагогічних досліджень, які обґрунтовують підходи до розробки професійних освітньо-кваліфікаційних характеристик,

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

освітньо-професійних програм, формування змісту фахової (зокрема, графічної) підготовки, розглядають загальнопедагогічні аспекти вищої технічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичні засади формування графічних знань й умінь, розробки змісту і впровадження інноваційних методів графічної підготовки студентів розкриті у працях А. Верхоли [1], Б. Ломова [4] та ін. Створенню методичних систем навчання графічним дисциплінам, формуванню графічних компетентностей у вищій технічній школі присвячені дослідження О. Джеджули [2], М. Козяра [3] та ін. Окремим аспектам удосконалення методики викладання графічних дисциплін присвячені наукові праці Г. Райковської [6], В. Сидоренка [7] й ін.

Аналіз наукових праць переконливо засвідчив, що об'єктивно існуючі та створювані педагогічні умови і чинники, які впливають на процес графічної підготовки студентів інженерно-будівельних ВНЗ, визначаються на таких засадах: соціально-економічних, ціннісно-орієнтаційних, навчально-інформаційних, інтеграційних, матеріально-технічних, морально-психологічних тощо.

Вклад основного матеріалу. Стимулюючими чинниками, що спонукають удосконаленню системи графічної підготовки студентів інженерно-будівельних ВНЗ, є, передовсім, соціальна потреба суспільства у фаховій підготовці висококваліфікованого інженера-будівельника, який володіє різними видами професійної діяльності, зокрема графічною, а також сучасні досягнення науки, техніки і технологій, безпосередньо пов'язаних з графічною культурою й удосконаленням промислового виробництва та будівництва.

Здійснений аналіз сучасного стану графічної підготовки майбутніх інженерів-будівельників уможливив виявлення таких основних недоліків:

1) у навчальних планах інженерно-будівельних спеціальностей недостатньо узгоджені і зреалізовані міждисциплінарні й інтеграційні зв'язки графічної підготовки з іншими компонентами (підсистемами) професійної підготовки студентів;

2) у підручниках і навчальних посібниках з графічних дисциплін, здебільшого виданих наприкінці ХХ ст., не враховані тенденції розвитку будівельних технологій, властивості і галузі застосування нових конструкційних матеріалів, а також сучасні стандарти будівництва;

3) у методиці викладання графічних дисциплін (нарисної геометрії, інженерної графіки,

будівельного креслення тощо) не прослідковується наступності і взаємозалежності з вивченням техніко-технологічних дисциплін (технічною механікою, машинознавством, основами сучасного проектування тощо), а також недостатньо використовуються сучасні засоби інформаційних технологій (далі – ЗІТ).

Виконавши поглиблене вивчення освітньо-професійних програм підготовки майбутніх інженерів-будівельників, навчальних планів спеціальностей, робочих програм графічних і техніко-технологічних дисциплін, та проаналізувавши зв'язки між ними, нами виявлено, що якісна професійна підготовка не може ґрунтуватися на традиційних навчальних програмах минулих років, в яких не враховані сучасні тенденції, стандарти і нормативи будівельної галузі, а також не використовуються інформаційні технології оптимізації проектно-конструкторської і виробничої діяльності. З іншого боку, графічні дисципліни (зокрема, "Нарисна геометрія" та "Інженерна графіка") викладаються на традиційному рівні без акцентування на професійну підготовку інженерів-будівельників. Студентам важко зорієнтуватися у виборі професійно-спрямованого навчального матеріалу; у результаті – їхні графічні знання часто перевищують практичні професійні уміння, необхідні для виконання майбутніх професійних функцій на виробництві. Отже, традиційні форми організації, зміст і методика відбору навчально-інформаційного матеріалу, засоби навчання тощо не відповідають потенційним можливостям цілісної системи графічної підготовки, спрямованої на реалізацію моделі формування графічної компетентності майбутніх інженерів-будівельників.

З метою вдосконалення системи формування у студентів інженерно-будівельних спеціальностей графічної компетентності необхідно подолати низку суперечностей між:

- об'єктивно існуючими стратегічними потребами будівельної галузі у висококваліфікованому інженерно-технічному персоналі, високими вимогами до їхньої графічної підготовки та недостатнім рівнем сформованості графічної компетентності у майбутніх інженерів-будівельників;

- зміною сутності професійної діяльності сучасних інженерів-будівельників та традиційним змістом і методикою їхньої графічної підготовки у технічних ВНЗ;

- наростаючою тенденцією інтеграції, фундаменталізації, інформатизації, професіоналізації, розвитку практичної спрямованості графічних

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

дисциплін у вищій технічній школі та відсутністю відповідного навчально-методичного інструментарію на базі сучасних ЗІТ.

Аналіз освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та планів уможливив виявлення у формуванні змісту професійної підготовки майбутніх інженерів-будівельників таких теоретичних прорахунків:

а) стосовно графічних дисциплін – фундаментальних графічних знань недостатньо для розуміння процесів формоутворення (або перетворення форми) будівельно-технічних об'єктів і зміни їх положення в просторі, які ґрунтуються на знаннях й уміннях проектувати, конструювати і розробляти технологічні операції як з погляду основ нарисної геометрії, так і – основ будівельної техніки і технологій;

б) стосовно фахових (техніко-технологічних) дисциплін – теоретичні знання, по-перше, побудовані на концепції вищої технічної освіти індустріального суспільства, перевантажені надлишковими загальноінженерними відомостями, що здебільшого не використовуються у сучасному будівельному виробництві; по-друге, цих знань недостатньо для швидкого безпосереднього освоєння різних етапів процесу будівництва (передовсім проектування) та вивчення можливостей і особливостей професійного використання ЗІТ.

Аналіз типових і робочих програм навчальних дисциплін дає підстави стверджувати, що в технічних ВНЗ завдання графічної підготовки зорієнтовані на засвоєння традиційної номенклатури графічних знань, призначених для усередненого інженерно-технічного напрямку (здебільшого машинобудівного), натомість ці завдання не враховують специфіки професійної підготовки майбутніх інженерів-будівельників, а головне – не спрямовані на формування в них графічної компетентності ЗІТ.

Розв'язання проблеми підготовки у ВНЗ висококваліфікованого конкурентоздатного фахівця чимало педагогів і психологів пов'язують з формуванням його професійної компетентності. Початок розвитку концепції компетентнісного підходу можна віднести до 90-х рр. ХХ ст., коли були виконані перші наукові дослідження феномену “компетентність” [5]. Визначенню поняття “компетентність”, виявленню структури і механізмів її формування присвячені дослідження багатьох педагогів і психологів. Аналіз їхніх психолого-педагогічних праць уможливив такі теоретичні узагальнення: 1) професійна компетентність фахівця є цілісною особистісною системою, що постійно розвивається;

2) структурні елементи цієї системи тісно взаємозумовлені особистісною рефлексією фахівця та рефлексією його власної професійної діяльності.

Таким чином, професійна компетентність визначена як інтегрована характеристика інженера-будівельника, здатного кваліфіковано виконувати визначені (необхідні) функції в усіх видах професійної діяльності, регламентованих освітньо-кваліфікаційними вимогами цієї спеціальності. Професійна компетентність інженера-будівельника містить загальнопрофесійні і спеціальні якості, фізіологічний, психологічний та морально-етичний компоненти і залежить від соціально-економічних вимог сучасного суспільства до будівельного виробництва. Професійна компетентність інженера-будівельника виявляється у професійній діяльності.

Представлення структури і змісту професійної компетентності інженера-будівельника зумовлює вибір оптимального методологічного підходу для дослідження конкретних якостей (у нашому випадку – графічної компетентності), якими має володіти цей фахівець та їх формування у процесі навчання графічним дисциплінам. Таким підходом, як засвідчує практичний досвід, є компетентнісний підхід.

Нами здійснюється дослідження лише однієї компоненти професійної компетентності інженера-будівельника – графічної, яка уможливлює виконання ним у кінцевому результаті робіт з проектування і конструювання будівельних об'єктів. Розглянемо співвідношення дефініції “графічна компетентність” з близькими за змістом поняттями, які тим чи іншим чином стосуються професійної підготовки майбутнього інженера-будівельника.

Графічна діяльність – це виконання інженером-будівельником комплексних графічних робіт, включених в єдиний процес створення будівельних об'єктів з наступною організацією професійної діяльності на виробництві. Графічна діяльність містить: аналіз виробничої ситуації, пошук оптимального варіанта розв'язання проблеми, розробку (виконання) проектної і конструкторської документації тощо. Здійснення графічної діяльності передбачає виконання креслень й інших графічних зображень, аналіз форми, взаємодії деталей або деяких явищ із залученням графічних зображень (використовуючи графічний запис будівельно-технічної інформації).

Графічні здібності – це зумовлений генетичною схильністю і (або) вихований у процесі

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

пізнавальної і практичної графічної діяльності комплекс знань, умінь і навичок, що дозволяють студентів здійснювати графічну діяльність на достатньо високому культурному й якісному рівні для конкретного етапу його освітньо-професійного розвитку.

Графічна культура – це досягнення людства в галузі створення й освоєння графічних способів відображення, збереження, передачі геометричної, технічної й іншої інформації про предметний світ; творча професійна діяльність з розвитку графічної мови (вдосконалення і створення нових образотворчих і знакових систем). При цьому графічна мова є підґрунтям графічної культури.

Графічна мова – це історично зумовлена сукупність образотворчих і знакових систем, що виконують пізнавальну і комунікаційну функції у процесі виробничої діяльності інженера-будівельника. Графічна мова оперує просторовими образами, зв'язаними з невербальним мисленням. Їй притаманні різні системи графічного запису геометричної, технічної й іншої інформації про будівельні об'єкти. У цілому графічна мова ґрунтується на законах математики (геометрії) і призначена для науково-технічної та виробничої комунікації між суб'єктами процесу будівництва.

Графічна підготовка інженера-будівельника – це складова професійної підготовки, її перша ступінь, що характеризується формуванням готовності до безпосереднього застосування графічних знань й умінь у галузі графічної мови, заснованої на методі проектування тривимірних будівельних об'єктів, а також у графічній діяльності та вивченні досягнень світової графічної культури. З іншого боку, це багатоплановий і безперервний процес формування професійної готовності до графічної діяльності, якій притаманна інтегрована властивість стосовно фахової (технічної, технологічної, проектної, конструкторської тощо) підготовки в технічних ВНЗ.

Культура графічної підготовки – якість особистості й інтегрований показник графічної діяльності інженера-будівельника, який передбачає творчий підхід до створення об'єктів будівництва, організації виробничого процесу, розширення світогляду, а також – глибокі і міцні графічні знання й уміння їх творчого застосування на практиці; цілеспрямований пошук і відбір графічних засобів передачі геометричної, технічної й іншої інформації про будівельні об'єкти, що в підсумку виявляється як раціональність, винахідливість, грамотність й естетичність розв'язання професійно-орієнтованих графічних задач.

Графічна задача – це різновид виробничої задачі з графічним і технічним змістом, яка передбачає застосування графічних способів передачі геометричної, технічної й іншої інформації про об'єкти (будівельні, технічні, виробничі).

Професійно-орієнтована графічна задача – це графічна задача навчального характеру, розв'язання якої сприяє цілеспрямованому опануванню майбутніми інженерами-будівельниками графічними уміннями у процесі навчальної графічної діяльності; її характеризує педагогічна спрямованість навчальної проблеми, яка вимагає пошуку оптимального розв'язання конкретної ситуації; розв'язання студентами цього типу задач зумовлює прояв ними професійно-важливих якостей інженера-педагога.

Графічна готовність – складова професійної готовності інженера-будівельника, яка характеризується рівнем розвитку графічної компетентності, просторового і технічного мислення, культури графічної підготовки, достатніх для ефективного розв'язання графічних задач в умовах різних виробничих ситуацій.

Графічна компетентність – властивість, що входить до складу професійно-важливих якостей особистості, детермінована глибокими і міцними знаннями та навичками в галузі графічних навчальних предметів; уміннями їх застосування у виробничих ситуаціях; позитивним практичним досвідом розв'язання професійно-орієнтованих графічних задач.

Графічна компетентність передбачає сформованість на високому рівні професійної культури: 1) знань нарисної геометрії як теоретичної основи побудови креслення; 2) знань й умінь застосовувати стандарти ЄСКД та СПДБ ("Система проектно-документації для будівництва"); 3) умінь читати і створювати креслення "вручну" або з допомогою ЗІТ та автоматизованих систем, орієнтованих на проектно-конструкторську діяльність. Більш того, графічна компетентність – це відповідальне ставлення до виконуваної роботи, специфічні інтелектуальні здібності, просторова уява, творча активність, самостійність і самоконтроль у розв'язанні професійних графічних завдань, графічна й інформаційна культури, здатність до саморозвитку та самореалізації як в традиційній, так і в комп'ютерній складовій графічної практики.

Графічна компетентність на сучасному етапі інформатизації вищої технічної освіти передбачає високий рівень сформованості у студентів вмінь та навичок виконання відповідальних та

ГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ У ЛОГІЦІ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

наукоємних робіт, пов'язаних з професійним використанням конструкторських модулів і графічних редакторів інтелектуальних комп'ютерних систем автоматизованого проектування. У технічних ВНЗ графічна компетентність майбутніх інженерів-будівельників формується у процесі безперервної навчально-професійної графічної підготовки з використанням сучасних ЗІТ.

Узагальнюючи викладене, нами визначено поняття *“графічна компетентність майбутнього інженера-будівельника”* як *готовність виконувати графічну діяльність у галузі будівельного виробництва на достатньо високому рівні вихованості графічної й інформаційної культури, що забезпечує саморозвиток і творче розв'язання професійно-орієнтованих графічних задач традиційними (ручними) способами та з використанням засобів інформаційних технологій і автоматизованих систем проектування.*

Графічна компетентність є базисом, на якому ґрунтується професійна компетентність інженера-будівельника. З іншого боку, графічна компетентність, будучи складовою професійної компетентності й водночас спеціальною, предметною, у своїй внутрішній структурі є невід'ємною складовою інших видів компетентностей: когнітивної, аксіологічної, комунікативної, соціально-психологічної та професійного досвіду. Таким чином, теоретичний аналіз психолого-педагогічних досліджень компетентності фахівця, дозволив нам розробити загальну схему внутрішньої структури графічної компетентності інженера-будівельника (рис. 1.), яка містить такі компоненти:

1) *когнітивну компетентність* – володіння системно сформованими професійно-значущими знаннями у галузі будівництва, методами розв'язання різних інженерно-будівельних задач, здатністю до безперервного професійного навчання;

2) *аксіологічну компетентність* – особистісна якість фахівця, яка характеризує його відношення до професії будівельника як до цінності та містить мету і мотивацію успіху особистості в професійній діяльності;

3) *комунікативну компетентність* – здатність фахівця до професійного спілкування з колегами у виробничому колективі, із замовником і підрядчиками, суміжниками під час погоджень проектів (за допомогою рідної, іноземної та графічної мов, сучасних інформаційних технологій);

4) *соціально-психологічну компетентність* – відповідальність за фізичне і психологічне здоров'я та наявність сучасного соціального досвіду, які сприяють успішній реалізації особистої професійної компетентності в потрібний момент і визначених умовах;

5) *професійний досвід* – поетапно накопичений особистий професійний досвід фахівця з перших днів навчання в технічному ВНЗ або перших робочих днів на будівельному виробництві (у випадку одержання професійного досвіду до навчання у ВНЗ).

Висновок. У цілому, проведений аналіз графічної діяльності інженерів-будівельників, стану графічної підготовки студентів у технічних ВНЗ, науково-педагогічної і методичної літератури актуалізував необхідність розробки: 1) системи формування графічної компетентності студентів інженерно-будівельних спеціальностей;

Рис. 1. Загальна схема внутрішньої структури графічної компетентності інженера-будівельника

СТАТЕВЕ ВИХОВАННЯ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

2) ефективної методики навчання студентів розв'язання професійно-орієнтованих графічних задач ЗІТ.

Це зумовлює необхідність у графічній підготовці майбутніх інженерів-будівельників домагатися: глибоких теоретичних знань з низки графічних дисциплін; узагальнених знань про графічну мову передачі технічної інформації; умінь, пов'язаних з процесом проектування, конструювання та виготовлення будівельних об'єктів і виконанням відповідних креслень; умінь використання ЗІТ розв'язання професійно-орієнтованих графічних задач і процесу виконання креслень.

1. *Верхола А.П. Дидактические основы оптимизации процесса обучения дисциплинам вуза: дисс. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Арнольд Павлович Верхола. – К., 1989. – 426 с.*

2. *Джеджула О.М. Теорія і методика графічної підготовки студентів інженерних спеціальностей вищих навчальних закладів: дис. ... докт. пед. наук:*

13.00.04 / Джеджула Олена Михайлівна. – Київ, 2007. – 460 с.

3. *Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов. – М.: Наука, 1984. – 444 с.*

4. *Козяр М.М. Методичне забезпечення графічної підготовки спеціаліста у вищому закладі освіти (на прикладі немашинобудівних спеціальностей): дис. ... канд. пед. наук.: 13.00.01 / Козяр Микола Миколайович. – К., 2000. – 200 с.*

5. *Піскунова С.А. Дисертаційні дослідження „компетентності” / С.А. Піскунова // Модернізація вищої освіти в Україні: проблеми і перспективи. Ч.1: Збірник наукових статей. – Харків: Основи, 2008. – С. 180 – 190.*

6. *Райковська Г.О. Розвиток технічного мислення студентів у процесі вивчення креслення: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Райковська Галина Олексіївна. – К., 2003. – 219 с.: іл.*

7. *Сидоренко В.К. Інтеграція трудового навчання і креслення як засіб розвитку технічних здібностей школярів: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / В.К. Сидоренко. – К., 1995. – 350 с.*

Стаття надійшла до редакції 08.09.2010

УДК 37:159.922.1:[614.8]

Сергій Пилипенко, старший викладач кафедри технологій та інтелектуальної власності
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

СТАТЕВЕ ВИХОВАННЯ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Стаття розкриває сучасний стан і проблеми статевого виховання молоді. Наголошує на необхідності виховання моральних цінностей починаючи з раннього підліткового віку, а також надання належного рівня знань та вмінь із запобігання та профілактики ВІЛ/СНІДу та хвороб, що передаються статевим шляхом з метою збереження репродуктивного здоров'я.

Ключові слова: *статеве виховання, статева свідомість, венеричні захворювання.*

Статья раскрывает современное состояние и проблемы полового воспитания молодежи. Отмечает необходимость воспитания моральных ценностей, начиная с раннего подросткового возраста, а также предоставления надлежащего уровня знаний и умений из предотвращения и профилактики ВИЧ/СПИДа и болезней, которые передаются половым путем с целью сохранения репродуктивного здоровья.

Ключевые слова: *половое воспитание, половое сознание, венерические заболевания.*

The article exposes the modern state and problems of sexual education of young people. Marks the necessity of education of moral values, beginning from early teens, and also grant of the proper level of knowledge and abilities from prevention and prophylaxis of HIV/of AIDS and illnesses which are passed by a sexual way with the purpose of maintenance of reproductive health.

Key words: *sexual education, sexual consciousness, venereal diseases.*

Постановка проблеми. Потреба у поліпшенні статевого виховання учнівської молоді у сучасній школі зумовлена прискореним статевим розвитком школярів (акселерація), недостатнім рівнем обізнаності неповнолітніх у статевій сфері, отриманням ними інформації з цього питання (нерідко перекошеної, вульгарної) переважно на

вулиці, статевою розпущою, проституцією та злочинністю на статевому ґрунті. Значний вплив на свідомість молоді справляє порнографія, кіно- та телепродукція на сексуальну тематику. На жаль, нинішній соціум спотворений відкритістю та аморальністю статевого стосунку, що пропагуються з усіх джерел масової інформації, нація “підкошена” знеціненням високих морально-